Innhold

Forord 11

Kunstig intelligens i skriveprosessen 12
Hvordan bruke boken 14

DEL 1 OM SKRIVING OG VEILEDNING 15

KAPITTEL 1
Skriving og akademisk tenkemåte 17

1.1 Hva vil det si å skrive og tenke akademisk? 17
1.2 Når pennen tenker for deg: atrofi og kognitiv latskap 22
1.3 Å skrive i bevegelse: Den liggende åttetall-modellen 25
1.4 Når KI åpner dørene mellom fagene 27

KAPITTEL 2
Tekstens form 30

2.1 Hva mener vi med tekstens form? 30
2.2 Tekstformer i lærerutdanningen 39
2.3 Essayet: Å skrive seg frem til innsikt 41
2.4 Monografien: Å utforske i dybden 43
2.5 Refleksjonsnotatet: Å skrive for å se 44
2.6 Loggen: Å følge en prosess 45
2.7 Review-artikkelen: Å oppsummere, vurdere og vise vei 46
2.8 Doktoravhandlingen: Faglig dømmekraft over tid 46
2.9 Den akademiske læreboka: Å formidle tenkning 47
2.10 Å skrive seg inn i faget: Bachelor- og masteroppgaver 49
2.11 Når formkrav møter nye verktøy 51
2.12 Inn i skriveverkstedet: Der form møter håndverk 53

KAPITTEL 3
FIRE TANKESTILLASER FOR FAGLIG SKRIVING 55
3.1 Kunnskapskartet: fire retninger for faglig tenkning 56
3.2 Strategihjulet: måter å skrive på 68
3.3 Kommunikasjonstrekanten: avsender, innhold og mottaker i balanse 73
3.4 Refleksjonstrappen: ulike perspektiver på saken 75

KAPITTEL 4
I SKRIVEVERKSTEDET 85
4.1 Hva er et skriveverksted? 85
4.2 Rytme og retning i verkstedet 89
4.3 Arbeidsformer i verkstedet 95
4.4 Loggskriving 106
4.5 Når du står fast 107

KAPITTEL 5
HVA MÅ ELEVER KUNNE FOR Å LÆRE MED KI? 109
5.1 Rumlingen fra tomme tekster? 109
5.2 Tvil som startpunkt for læring 110
5.3 Abduksjon er tenkningens første bevegelse 110
5.4 Hvorfor ny forståelse ikke kan automatiseres 111
5.5 Skriving som abduktiv praksis 112
5.6 Abduksjon i klasserom og profesjonsutøvelse 112

KAPITTEL 6
PROSESSORIENTERT SKRIVING 2.0 115
6.1 Tradisjonell skriveprosess med ny motor 115
6.2 POS 2.0 er metakognitiv undervisning 115
6.3 Fem nivåer for KI-bruk i POS 2.0 116
6.4 Skrivelæreren: modell og medvandrer 117
6.5 Metakognitiv navigasjon: planlegging, overvåking, evaluering 119

KAPITTEL 7
KUNSTEN Å SNAKKE MED KI 121
7.1 Læreren som arkitekt for samtalerom 121
7.2 Bygge samtalerom med intensjon og struktur 122
7.3 Presise spørsmål gir klare svar 123
7.4 Systematisk KI-didaktikk i samtalerommene 125
7.5 Bygge på nytt 126
7.6 Fra famling til flyt: tre trinn 127

KAPITTEL 8
Å PLANLEGGE LÆRINGSFORLØP MED POS 2.0 131
8.1 Sekskantmodellen: En praktisk veiviser 131
8.2 Hvordan planlegge med sekskantmodellen 133
8.3 Planlegg for virkeligheten 134
8.4 Teste POS 2.0 og sekskantmodellen på to uker 135
8.5 Resonans gir mening 136
8.6 Forankring i tid og tanke 137
8.7 Stemmekor i tekster 138
8.8 Handlingsverbene driver skrivingen 139
8.9 Fra tanke til tekst: Fire faser i skriveprosessen med og uten KI 140
8.10 Metablikk 141
8.11 Veien gjennom stoffet 142
8.12 Skriveoppdrag må tenkes på nytt med KI 143
8.13 Sekskantene klikker seg sammen 143
8.14 Fra plan til puls 144

DEL 2 OPPSLAGSDEL: RÅD TIL PROBLEMLØSNING 145

OM OPPSLAGSDELEN 146

1. KOMME I GANG 147
Jeg vet ikke hvordan jeg skal komme i gang 147
Jeg aner ikke hva teksten skal, eller hva den egentlig handler om 148
Problemstillingen min er for vag eller uklar 149

2. UTVIKLE OG STRUKTURERE 151
Jeg har en idé, men vet ikke hvordan jeg utvikler den til et solid forskningsprosjekt 151
Jeg vet ikke hvordan jeg lager en problemstilling som funker 152
Jeg skjønner ikke hvordan jeg skal få teori og empiri til å henge sammen .. 154

3. REVIDERE OG FERDIGSTILLE 156
Jeg finner ikke faglig balanse; teksten tipper mot enten det personlige eller det teoretiske 156
Jeg har altfor mye stoff og vet ikke hva jeg skal kutte 157
Jeg vet ikke hvilken skrivesjanger som passer til det jeg vil undersøke 159
Jeg vet ikke hvordan jeg skal tilpasse språket til ulike lesere 160
Jeg klarer ikke å holde på leserens interesse gjennom hele teksten 161

Jeg skriver mye, men tenker lite 163
Jeg vet ikke hvordan jeg skal revidere teksten 163
Jeg finner ikke gode nok kilder. Vet ikke hvor jeg skal lete, hvordan jeg skal bruke dem, eller hvordan de skal føres 165
Jeg vet ikke hvilke verktøy jeg skal bruke i skrivearbeidet 167
Jeg vet ikke hvordan jeg skal avslutte teksten 169

4. Organisering av skrivehverdagen 171
Jeg ønsker meg en skrivegruppe, men vet ikke hvordan jeg skal organisere den 171
Jeg vet ikke om jeg skal holde meg til den opprinnelige planen eller følge nye spor 173

5. Skriving med KI 176
Jeg vil bruke KI til å sparre og skaffe oversikt, men er redd for å miste kontrollen 176
Jeg får dårlige svar fra KI fordi den ikke forstår hva jeg holder på med 178
Jeg skjønner ikke poenget med å skrive selv i en verden der KI kan produsere tekst mye bedre enn meg 179
Jeg får kildehenvisninger fra KI som ikke finnes 181
Jeg er usikker på hva som er lov og lurt å dele med KI 182
Jeg får jo all hjelpen jeg trenger av KI, så hvorfor skal jeg møte opp i skriveverkstedet? 186

6. Skrivepsykologi 188
Jeg skriver mye, men får ikke øye på mønstrene i mitt eget skrivearbeid . . 188
Jeg skriver, men forstår ikke hva jeg tenker 189
Jeg vet ikke hva som skal til for at skrivingen min skal bli vitenskapelig . . . 191
Jeg skjønner ikke poenget med skrivelogg, eller hvordan jeg skal gjøre det 192
Jeg skal gi respons på en medstudents tekst. Er det noe jeg kan si som KI ikke kan? 194
Jeg skjønner ikke hva som menes med metarefleksjon 195
Jeg skriver, men lærer ikke noe nytt av det 197
Hvordan slipper jeg andre inn i teksten min uten å miste styringen? 199
Jeg endrer teksten hele tiden, men kommer ingen vei 200
Jeg savner en kreativ tilnærming til skriving. Jeg tenker bare analytisk og instrumentelt og føler at jeg har stivnet i hodet 201
Jeg har samlet altfor mye stoff om det jeg skriver om, og klarer ikke å velge hva som skal med 203
Jeg klarer ikke å bli ferdig. Teksten føles aldri god nok til å levere 204
Jeg tar kritikk og negative tilbakemeldinger for tungt 206
Jeg mister piffen når jeg sammenlikner meg med andre skrivere 207
Jeg trenger veiledning, men får ikke nok hjelp av veileder 208

Jeg vil så gjerne gjøre alt riktig, men er usikker på hva som gjelder i akademisk skriving ... 209
Jeg har mistet flyten i skriveprosessen ... 211
Jeg har for mange ideer og for lite oversikt ... 212
Jeg har mistet motivasjonen i prosjektet ... 213
Motstanden overvelder meg. Hvordan kan jeg komme meg videre? ... 214
Jeg håndterer press og tidsnød dårlig når jeg skriver ... 216

7. KLASSEROMSLEDELSE OG KI ... 218

Jeg vet ikke hvordan jeg skal snakke med elevene om bruk av KI i skriving ... 218
Jeg vet ikke hvordan jeg kan lære elevene mine å bruke KI på en faglig og ansvarlig måte ... 219
Det føles kunstig å bruke KI i norskfaget, passer det egentlig inn? ... 220
Jeg vet ikke hvordan jeg skal snakke med kolleger om KI og skriving ... 221

8. ELEVENES LÆRINGSPROSESS OG KRITISK TENKNING ... 223

Jeg får ikke elevene til å tenke selvstendig, de gjentar bare det KI sier ... 223
Elevene mine ser ikke verdien av å skrive, de vil bare ha fasiten ... 225
Elevene mine forstår ikke at motstand og strev er en del av læringsprosessen ... 226
Jeg er redd for at elevene mine slutter å tenke selv ... 227
Jeg savner verktøy for å hjelpe elevene til å tenke selvstendig ... 228

9. TEKSTKVALITET OG FAGLIG UTVIKLING ... 230

Elevene mine skriver tekster som klinger hult og generisk (onkelspråk) ... 230
Hvordan får jeg elevene til å høre sin egen stemme i teksten? ... 231
Elevene mine forstår ikke hva som gjør en tekst faglig ... 232
Elevene mine stoler blindt på alt KI sier, inkludert feilinformasjon ... 233

10. PRAKTISK ORGANISERING OG DIFFERENSIERING ... 235

Hvordan kan jeg organisere et skriveverksted i klasserommet? ... 235
Elevene mine skriver helt ulike tekster, hvordan skal jeg undervise da? ... 236
Jeg vil gi elevene større frihet, men er redd for å miste struktur ... 237
Jeg vet ikke hvordan jeg skal hjelpe elevene i forskjellige faser i skriveprosessen ... 237
Elevene mine har svært ulik digital kompetanse ... 238

11. VURDERING OG RESPONS MED KI ... 240

Hvordan skal jeg sette karakterer når elevene får lov å bruke KI? ... 240
Elevene mine trenger mer respons, men jeg rekker ikke å lese alt de skriver ... 241

12. Pedagogisk ledelse og modellering 243
Jeg vet ikke hvordan jeg skal planlegge lange, sammenhengende læringsforløp 243
Jeg vet ikke hvordan jeg skal bruke metaforer som pedagogisk verktøy . . 244
Jeg forstår ikke forskjellen på ulike typer KI-instrukser og samtalerom . . . 245

Litteratur 246

Om arbeidet med boken 265

Noter 267

Stikkordregister 273